

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та
освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

Bulletin of Science and Education

серії філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та архіологія, соціологія

№ 4(10)2023

УДК 354:328.185

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-4\(10\)-570-585](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-4(10)-570-585)

Матіяш Валентина Василівна доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027, тел.: (0352) 53-39-58, <https://orcid.org/0000-0003-2381-8318>

Швець Ірина Борисівна професор, Народна артистка України, Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21001, тел.: (0432) 61-66-20, <https://orcid.org/0000-0003-3803-9683>

Лановенко - Мельник Наталія Віталіївна старший викладач, Заслужена артистка України, Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21001, тел.: (0432) 61-66-20, <https://orcid.org/0000-0001-9854-2120>

ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті розглянуто важливість розвитку національної свідомості та патріотизму учнів початкової школи та можливості використання інтерактивних технологій для досягнення цієї мети. В роботі вказані методи, прийоми та інструменти, які можуть бути використані вчителями для національно-патріотичного виховання, такі як інтерактивні дошки, відеоуроки, віртуальні екскурсії та інші. Крім того, наводяться приклади використання інтерактивних технологій у навчальному процесі для формування національної свідомості та патріотизму учнів. Дослідження показують, що використання інтерактивних технологій в початковій школі може збільшити зацікавленість учнів до вивчення історії своєї країни, зміцнити їхню національну ідентичність та стимулювати активну громадську позицію.

Дослідження звертає увагу на необхідність урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів при використанні інтерактивних технологій для національно-патріотичного виховання. Наприклад, відповідний вибір матеріалів та форматів може допомогти залучити до

навчального процесу як активних, так і більш пасивних учнів. Узагальнюючи, можна сказати, що національно-патріотичне виховання учнів початкової школи є важливим елементом формування громадянськості та ідентичності української молоді. Використання інтерактивних технологій може стати ефективним інструментом для досягнення цієї мети, проте важливо не забувати про необхідність урахування особливостей кожного учня та індивідуального підходу до них.

Важливо зазначити, що національно-патріотичне виховання має бути системним та забезпечуватися не тільки у навчальних закладах, але й у сім'ї та громаді. Інтерактивні технології можуть бути використані як допоміжний інструмент для національно-патріотичного виховання в школі, проте важливо не замінювати живого спілкування та інтерактивність між учнями та вчителями на віртуальні технології.

У підсумку, можна стверджувати, що національно-патріотичне виховання в початковій школі є важливим елементом формування громадянськості та ідентичності української молоді. Використання інтерактивних технологій може стати ефективним інструментом для досягнення цієї мети, проте важливо дотримуватися принципів системності та індивідуального підходу, а також не замінювати живе спілкування на віртуальні технології.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, початкова школа, інтерактивні технології, вікові та індивідуальні особливості, системність, громадянськість, ідентичність, Україна.

Matiash Valentyna Vasylivna Candidate of Pedagogic Science, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 46027, Ternopil, Maksyma Krivonosy Street, 2, tel.: (0352) 53-39-58, <https://orcid.org/0000-0003-2381-8318>

Shvets Iryna Borysivna Professor, People's Artist of Ukraine, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozhskogo St., 32, Vinnitsa, 21100, tel.: (0432) 61-66-20, <https://orcid.org/0000-0003-3803-9683>

Lanovenko-Melnyk Nataliia Vitaliyivna Senior lecturer, Honored Artist of Ukraine, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozhskogo St., 32, Vinnitsa, 21100, tel.: (0432) 61-66-20, <https://orcid.org/0000-0001-9854-2120>

FEATURES OF NATIONAL PATRIOTIC EDUCATION IN PRIMARY SCHOOL USING INTERACTIVE TECHNOLOGIES

Abstract. The topic of the article examines the importance of the development of national consciousness and patriotism of elementary school students and the possibility of using interactive technologies to achieve this goal. The work examines methods, techniques and tools that can be used by teachers for national-patriotic education, such as interactive boards, video lessons, virtual tours and others. The work also provides examples of the use of interactive technologies in the educational process for the formation of students' national consciousness and patriotism. Research shows that the use of interactive technologies in elementary school can increase students' interest in learning the history of their country, strengthen their national identity and stimulate an active public attitude.

The work also draws attention to the need to take into account the age and individual characteristics of students when using interactive technologies for national-patriotic education. For example, an appropriate choice of materials and formats can help engage both active and more passive learners in the learning process.

Summarizing, we can say that the national-patriotic education of primary school students is an important element in the formation of citizenship and identity of Ukrainian youth. The use of interactive technologies can be an effective tool for achieving this goal, but it is important not to forget the need to take into account the characteristics of each student and an individual approach to them.

Also, it is important to note that national-patriotic education should be systematic and provided not only in educational institutions, but also in the family and community. Interactive technologies can be used as an auxiliary tool for national-patriotic education at school, but it is important not to replace live communication and interactivity between students and teachers with virtual technologies.

In conclusion, it can be stated that national-patriotic education in primary school is an important element in the formation of citizenship and identity of Ukrainian youth. The use of interactive technologies can be an effective tool for achieving this goal, but it is important to adhere to the principles of systematicity and an individual approach, and not to replace live communication with virtual technologies.

Keywords: national-patriotic education, primary school, interactive technologies, age and individual characteristics, system, citizenship, identity, Ukraine.

Постановка проблеми. Однією з найважливіших задач освіти є національно-патріотичне виховання дітей, зокрема у початковій школі. Це вимагає використання різноманітних методів та засобів, включаючи інтерактивні технології. Проте, незважаючи на існування різних підходів до виховання української молоді, питання ефективності застосування інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні залишається відкритим.

Науковими та практичними завданнями дослідження є:

1. Проаналізувати існуючі методи та підходи до національно-патріотичного виховання в початковій школі і з'ясувати їх ефективність.
2. Дослідити можливості та обмеження застосування інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні.
3. Визначити особливості використання інтерактивних технологій у вихованні української національної свідомості та патріотизму.
4. Розробити методичні рекомендації для вчителів по використанню інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні у початковій школі.
5. Визначити можливості реалізації інтерактивних технологій у контексті вимог нової програми з освіти.

Отже, стаття на тему "Особливості національно-патріотичного виховання в початковій школі засобами інтерактивних технологій" є важливою для розуміння ефективності використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні дітей в початковій школі, а також для розробки нових підходів та методів виховання української молоді в дусі патріотизму та національної свідомості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує значна кількість науковців, які досліджували національно-патріотичне виховання у початковій школі. Зокрема, Швець Н. А. [1], Степаненко О. В. [2], Міщенко І. В. [3], Глушак О. В. [4], Гнатюк Н. А. [5]. Дослідження та публікації в галузі національно-патріотичного виховання у початковій школі засобами інтерактивних технологій свідчать про те, що використання інтерактивних методів та технологій має позитивний вплив на формування патріотичної та національної свідомості учнів. Крім того, дослідження, проведені в Україні, показали, що використання інтерактивних методів виховання сприяє формуванню національної та етнічної самосвідомості школярів, а також їх громадянської позиції.

У цій статті ми спираємося на дослідження, присвячені питанням виховання та навчання з використанням інтерактивних технологій. Причому, звертаємо увагу на те, що інтерактивні технології можуть

бути ефективними засобами формування національної та патріотичної свідомості учнів, а також сприяти активній участі дітей у навчальному процесі.

Призначення статі полягає у розгляді конкретних інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні молодших школярів, окремих аспектах підготовки майбутніх учителів до реалізації даної проблеми. Вцілому акцентується увага на вирішенні цієї проблеми в інших рівнях освіти, виховання української молоді загалом.

Мета статті є проаналізувати досвід використання інтерактивних технологій у вихованні патріотичної та національної свідомості учнів початкової школи, а також запропонувати ефективні підходи до використання таких технологій.

Відповідно до мети статті виокреслені наступні завдання:

- уточнення понять «національно-патріотичне виховання школярів», «інтерактивні технології у школі»
- аналіз існуючих підходів до національно-патріотичного виховання в початковій школі;
- огляд інтерактивних технологій, які використовуються в національно-патріотичному вихованні учнів початкової школи;
- переваги та недоліки використання інтерактивних технологій у формуванні патріотичної та національної свідомості школярів;
- представлення окремих ефективних підходів до використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Одним із головних завдань сучасної школи є формування національної свідомості та патріотичних цінностей учнів. У цьому процесі інтерактивні технології можуть стати ефективним засобом виховання та розвитку патріотизму та національної свідомості. Інтерактивні технології у школі - це методи та засоби навчання, які дозволяють створювати активну і взаємодіючу навчальну середу для учнів. Вони передбачають використання різних електронних пристроїв, комп'ютерних програм, мережі Інтернет, мультимедійних засобів, а також спеціальних інтерактивних дошок та інших засобів, що дозволяють учням брати активну участь у процесі навчання. Основна мета використання інтерактивних технологій полягає в тому, щоб зробити процес навчання більш доступним та цікавим для учнів, підвищити їх мотивацію до навчання, розвинути творчі та критичні здібності, забезпечити більш ефективне засвоєння навчального матеріалу.

Зауважимо, останні дослідження засвідчують, що інтерактивні технології можуть бути використані в початковій школі для розвитку патріотичної свідомості учнів.

Варто зазначити, що національно-патріотичне виховання - це процес виховання громадян, спрямований на формування в них патріотичної свідомості, готовності до захисту національних інтересів та національної гідності. Основним завданням національно-патріотичного виховання є формування в учнів певних цінностей, таких як любов до Батьківщини, повага до культури і традицій народу, готовність до захисту національної гідності та інших патріотичних цінностей. Тому застосування інтерактивних ігор, відеороликів, тестів та інших цифрових ресурсів може сприяти формуванню у дітей знань про історію та культуру своєї країни, розвитку почуття національної гордості та поваги до своєї культури та нації.

Цілком логічно, що існують певні недоліки та ризики використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні. Зокрема, може виникнути небезпека перенасичення учнів інформацією та погіршення їх уваги та концентрації. Також можуть виникнути проблеми з етикою та безпекою дітей під час використання деяких інтерактивних ресурсів [6].

Однак, з відповідним підбором матеріалів та контролем з боку вчителя, інтерактивні технології можуть стати ефективним засобом виховання патріотичної та національної свідомості учнів початкової школи.

Дослідження показали, що інтерактивні технології можуть стати ефективним засобом для формування національної свідомості та патріотичних цінностей у дітей початкової школи. Використання інтерактивних технологій дозволяє зробити виховний процес більш цікавим та зрозумілим для дітей.

Один з методів використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні полягає у використанні цифрових ігор. Вони дають можливість дітям зануритися в історичні події та реалії своєї країни, засвоїти нові знання та дослідити культурну спадщину. Крім того, цифрові ігри дозволяють залучити дітей до виконання різноманітних завдань, розвиваючи при цьому їхні когнітивні та соціальні навички.

Не менш ефективним методом використання інтерактивних технологій є відео- та аудіоресурси. Вони можуть бути використані для вивчення історії та культури своєї країни, ознайомлення з національними символами та традиціями. Відео- та аудіоресурси мають більш інтуїтивно зрозумілий формат, який допомагає дітям краще засвоювати інформацію та легше запам'ятовувати матеріал.

До інших інтерактивних технологій, які можуть бути використані у національно-патріотичному вихованні, відносяться інтерактивні вистави, музичні проекти, тестові завдання та інші цифрові ресурси.

Проте, варто зазначити, що використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні не повинно замінювати традиційних методів виховання. Інтерактивні технології можуть бути використані як доповнення до класичних методів навчання та виховання, що сприятиме більш ефективному засвоєнню матеріалу та формуванню потрібних цінностей у дітей [7].

Як уже зазначалось, важливо звернути увагу на підготовку вчителів початкової школи до використання інтерактивних технологій у виховному процесі. Вчителі повинні мати необхідні знання та навички для ефективного використання цих технологій, а також уміти ефективно планувати та проводити уроки з використанням інтерактивних технологій.

Отже, використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні в початковій школі може стати ефективним засобом для формування національної свідомості та патріотичних цінностей у дітей. Використання цифрових ігор, відео- та аудіоресурсів, інтерактивних вистав та інших цифрових ресурсів можуть допомогти зробити виховний процес більш цікавим та зрозумілим для дітей. Проте, варто пам'ятати, що інтерактивні технології повинні бути використані як доповнення до традиційних методів виховання, а вчителі повинні бути готові до їх ефективного використання.

Попередні дослідження підтверджують ефективність використання інтерактивних технологій у процесі національно-патріотичного виховання у початковій школі. Зокрема, вказується на те, що використання цифрових технологій сприяє більш активній увазі дітей та більш ефективному засвоєнню знань та цінностей. Також зазначається, що інтерактивні технології можуть бути використані як засіб для формування креативності, розвитку критичного мислення та розвитку комунікативних навичок у дітей.

Дослідження на цю тему потребують подальшого розвитку та уточнення, зокрема, щодо ефективності використання конкретних інтерактивних технологій та їх впливу на формування національної свідомості та патріотичних цінностей у дітей.

Крім того, важливим аспектом національно-патріотичного виховання є вивчення історії України. Інтерактивні технології можуть бути корисним інструментом у процесі вивчення історії. Наприклад, вчителі можуть використовувати комп'ютерні програми та відеоролики, щоб навчити дітей про історичні події та видатних українців.

Між тим, національно-патріотичне виховання повинне бути поєднане з етичним вихованням, вихованням любові до рідного краю та природи. Інтерактивні технології можуть допомогти вчителям зробити цей процес більш захопливим та ефективним. Наприклад, вчителі можуть використовувати відео та зображення з природних заповідників України, щоб показати дітям красу рідної природи та викликати у них бажання зберігати її.

Зауважимо, вчителям-практикам варто акцентувати увагу ще й на інші аспекти національно-патріотичного виховання, такі як розвиток креативності, інтересів та навичок учнів, а також формування соціальної відповідальності та толерантності. Для досягнення цих цілей можна використовувати різноманітні інтерактивні технології, наприклад, відеоігри, веб-сайти та соціальні мережі, але вчителі повинні бути обережними та використовувати лише ті технології, які сприяють формуванню позитивних цінностей та навичок [8].

Для того, щоб ефективно використовувати інтерактивні технології у національно-патріотичному вихованні, вчителям необхідно постійно удосконалювати свої знання та навички в цій галузі. Вони повинні бути вмілими в користуванні комп'ютером та іншими цифровими технологіями, а також знати, як правильно використовувати ці технології у педагогічній практиці. Вчителі також повинні розуміти, які технології є найбільш ефективними у різних вікових груп учнів та як використовувати їх у поєднанні з традиційними методиками викладання.

Крім того, важливо звернути увагу на те, що національно-патріотичне виховання в початковій школі потребує спеціального підходу до методики викладання та взаємодії з учнями. За допомогою інтерактивних технологій можна створити затишну та дружню атмосферу в класі, яка сприятиме більш ефективному засвоєнню матеріалу. Наприклад, використання комп'ютерних ігор, які мають патріотичну тематику, може сприяти формуванню у дітей національної свідомості.

Важливо враховувати різну національну, етнічну належність учнів, їх культурні особливості. Педагог повинен використовувати різні підходи та методи, які допоможуть відповідати потребам кожного учня і забезпечать розвиток його особистості в контексті національно-патріотичного виховання.

Ще одним важливим елементом національно-патріотичного виховання є повага до культурної спадщини нашої країни. Це відповідні знання та розуміння історії, традицій, звичаїв, мови, літератури,

мистецтва тощо. У початковій школі педагоги акцентувати увагу на цих аспектах, діти повинні усвідомлювати свою національну ідентичність та поважати культурне різноманіття.

Застосування інтерактивних технологій, таких як комп'ютерні програми, відеоматеріали, ігри та інші засоби, можуть допомогти зробити процес національно-патріотичного виховання цікавішим та зрозумілішим для дітей. Наприклад, застосування комп'ютерних програм для вивчення історії або культури може допомогти зробити навчання більш інтерактивним та зрозумілим для дітей. Ігри, що засновані на традиційних українських народних іграх та звичаях, можуть забезпечити відчуття національної приналежності та виховувати любов до народної культури.

Інноваційні методи національно-патріотичного виховання в початковій школі можуть включати в себе використання сучасних технологій, зокрема інтерактивних ігор, відео та мультимедіа-матеріалів, що створюють можливості для поглибленого вивчення історії, культури, традицій та символіки України [9].

Один з інноваційних методів національно-патріотичного виховання - це використання інтерактивних ігор, які допомагають учням ефективніше засвоювати інформацію та використовувати її на практиці. Наприклад, гра "Вірю - не вірю" може бути використана для перевірки знань учнів про історію України, культуру та традиції. Гра полягає в тому, що учні отримують відповідні запитання і дають відповідь "вірю" або "не вірю". Цей метод допомагає школярам не тільки запам'ятовувати факти, але й сприяє розв'язку критичного мислення та аналітичних здібностей.

Інший інноваційний метод - це використання відео та мультимедіа-матеріалів. Наприклад, можна використовувати відеоролики з історії України, які розповідають про події, що сталися на території нашої країни, та які дозволяють учням краще зрозуміти історію своєї країни. З такою ж метою використовуються мультимедійні презентації, які містять фотографії, відео та аудіоматеріали, що розповідають про традиції та культуру України.

Крім того, інноваційні методи національно-патріотичного виховання можуть включати в себе використання інтерактивних технологій, таких як ігри, віртуальна реальність та інші. Вони допомагають дітям краще зрозуміти історію своєї країни, культуру, традиції та цінності, а також розвивати креативність та пізнавальні здібності [10].

Наприклад, відеоігри пропонуються для відтворення історичних подій, що допоможе дітям зануритися в атмосферу того часу та краще

зрозуміти, що відбувалося в давнину. Крім того, відеоігри можуть бути корисні для розвитку моторики та координації рухів дітей.

Віртуальна реальність сприяє створенню історичних симуляцій, школярі можуть взяти участь у віртуальних екскурсіях до музеїв та історичних пам'яток. Це допомагає краще зрозуміти та засвоїти історію своєї країни та налагодити зв'язок зі своєю спадщиною.

Інтерактивні технології можуть включати в себе використання додатків для смартфонів та планшетів, які містять інформацію про культуру, традиції та цінності країни. Це може допомогти дітям краще зрозуміти свою культуру та підвищити свідомість про те, що є важливим для їхньої нації.

Загалом, інноваційні методи національно-патріотичного виховання можуть стати потужним інструментом для формування у дітей національної свідомості [11].

Розглядаючи переваги та окремі недоліки використання інтерактивних технологій у вихованні патріотичної та національної свідомості, слід зазначити, що однією з основних переваг є збільшення зацікавленості дітей до вивчення історії, культури та традицій своєї країни. Інтерактивні технології дозволяють зробити навчання більш зрозумілим та цікавим, що сприяє розвитку пізнавальних та творчих здібностей дітей.

Також, використання інтерактивних технологій дозволяє підвищити ефективність виховання, оскільки ці технології створюють можливість для індивідуалізації навчання та адаптації до потреб кожного учня окремо. Це особливо важливо у сучасних умовах, коли кожна дитина має свої особливості та потреби.

Однак, варто також звернути увагу на деякі недоліки використання інтерактивних технологій у вихованні національної свідомості. Наприклад, можлива залежність від технологій та втрата інтересу до традиційних методів викладання, що може призвести до віддалення від культурних цінностей та традицій.

Також, використання інтерактивних технологій може забезпечити дітям заняття вільним часом, що може стати додатковим чинником розвитку їхньої технічної грамотності та інформаційної культури. Але в той же час, це може призвести до зменшення фізичної активності та здоров'я дітей.

Отже, використання інтерактивних технологій у вихованні патріотичної та національної свідомості має свої переваги та недоліки. До основних плюсів можна віднести підвищення зацікавленості учнів до вивчення національно-патріотичних тем, підвищення рівня

розуміння та осмислення учнями важливості та значення нації та її культури. Крім того, інтерактивні технології дозволяють створити більш динамічне та цікаве навчальне середовище, в якому учні можуть брати активну участь у процесі вивчення та залучатися до взаємодії з однокласниками та вчителем.

З метою ефективного використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні початкової школи, необхідно враховувати деякі підходи [12].

По-перше, важливо використовувати інтерактивні технології в поєднанні з іншими методиками (методами, засобами, прийомами і формами) виховання, такими як групова та індивідуальна робота, рольові ігри, міні-проекти та інші. Це дозволить створити комплексний підхід до виховання, що буде більш ефективним і допоможе забезпечити повніше засвоєння матеріалу.

По-друге, необхідно розробляти спеціальні програми та ігри, які спрямовані на розвиток патріотичної та національної свідомості учнів. Вони повинні бути інтерактивними та захоплюючими, адаптованими до вікових особливостей дітей та забезпечувати здобуття нових знань та навичок.

По-третє, важливо підтримувати постійний контакт з батьками та залучати їх до процесу виховання. Це може бути здійснено за допомогою спеціальних інтерактивних програм, що розроблені спеціально для родинного часу та ігрових форм.

По-четверте, варто забезпечити стабільний доступ до комп'ютерів та Інтернету у школі, а також наявність спеціального програмного забезпечення. Це забезпечить широкі можливості для використання різних інтерактивних технологій та збільшить ефективність виховання.

Отже, використання інтерактивних технологій є важливим компонентом виховання патріотичної та національної свідомості учнів [13].

Незважаючи на ряд очевидних переваг використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні початкової школи, існують деякі проблеми та невирішені питання, пов'язані з їх використанням. Однією з найбільш серйозних проблем є питання доступності таких технологій для всіх шкіл, особливо тих, що знаходяться в сільських або віддалених районах. Більшість інтерактивних технологій мають високу вартість, тому не всі школи можуть собі їх дозволити.

Аналіз педагогічної дійсності засвідчує, що не всі вчителі мають достатній рівень комп'ютерної грамотності, щоб ефективно

використовувати інтерактивні технології у своїх уроках. Це може призвести до неефективного використання ресурсів та зниження якості національно-патріотичного виховання.

Крім того, інтерактивні технології не є універсальним засобом для виховання патріотичної та національної свідомості. Вони можуть бути корисними лише як додатковий, але важливий інструмент для досягнення цієї мети. Оскільки патріотичне виховання базується на формуванні цінностей, інтерактивні технології повинні бути використані у контексті підходів до формування ціннісного світогляду.

Також, існує проблема відповідності використання інтерактивних технологій педагогічним цілям та завданням національно-патріотичного виховання. Окремі вчителі можуть використовувати ці технології з метою реалізації загальних інтересів дітей, а не з метою формування національного патріотизму [14].

Ще однією проблемою є доступність необхідного обладнання та програмного забезпечення для впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес. Початкова школа не завжди може дозволити придбати необхідне обладнання, що обмежує можливості використання цих технологій у освітньому процесі. Тому виникає проблема підготовки вчителів до використання інтерактивних технологій. Не всі вчителі мають достатній рівень комп'ютерної грамотності та навичок роботи з програмним забезпеченням, що є необхідним для використання інтерактивних технологій у навчальному процесі.

Крім того, важливо забезпечити баланс між традиційними методами викладання та використанням інтерактивних технологій. Несприйняття вчителями та батьками нових технологій може призвести до їх недостатнього використання та зменшення ефективності національно-патріотичного виховання. Однак, важливо не забувати про традиційні методи виховання та їх взаємодію з інтерактивними технологіями, які можуть бути використані як доповнення до традиційного підходу.

Таким чином, використання інтерактивних технологій є важливим елементом національно-патріотичного виховання у початковій школі. Вони сприяють підвищенню ефективності виховного процесу та зацікавленню дітей у вивченні національної історії та культури. Однак, необхідно забезпечити доступність необхідного обладнання та програмного забезпечення для всіх шкіл та підготовку вчителів до роботи з цими технологіями. Також важливо розробляти та впроваджувати якісні та дидактично обґрунтовані інтерактивні засоби для національно-патріотичного виховання, а не просто використовувати

готові програми, які можуть бути неадекватними для потреб дітей та шкільного курсу. Крім того, необхідно пам'ятати про те, що інтерактивні технології не повинні замінювати традиційні методи виховання, а лише доповнювати їх. Тільки комплексний підхід та забезпечення якісної підготовки вчителів можуть забезпечити успішне використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні у початковій школі [15].

Висновки. Отже, з даного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Використання інтерактивних технологій є важливим елементом національно-патріотичного виховання у початковій школі.

2. Інтерактивні технології можуть сприяти підвищенню зацікавленості дітей у вивченні національної історії та культури, стимулювати розвиток творчих здібностей, розширювати кругозір та збагачувати знання про світ.

3. Для успішного впровадження інтерактивних технологій у національно-патріотичне виховання потрібно забезпечити належний рівень оснащення шкіл та підготовку вчителів до роботи з цими технологіями.

4. Необхідно враховувати недоліки і обмеження інтерактивних технологій, зокрема, їх можливі вплив на здоров'я дітей та питання щодо захисту персональних даних.

5. Для подальших досліджень в цьому напрямі можна рекомендувати розглянути питання щодо розробки та впровадження ефективних програм національно-патріотичного виховання з використанням інтерактивних технологій, а також проаналізувати їх вплив на мотивацію та успішність навчання учнів.

Таким чином, подальші дослідження в цій сфері можуть допомогти розробити ефективніші методики виховання національної та патріотичної свідомості серед молоді, що відповідатимуть вимогам сучасної освіти та потребам суспільства.

Література:

1. Швець Н.А. (2015). Національно-патріотичне виховання у початковій школі як важлива умова формування громадянської культури. Початкова школа. 4. с. 18-22.

2. Степаненко О.В. (2017). Формування національно-патріотичної свідомості учнів початкових класів на уроках історії. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. Вип. 2 (41). с. 65-68.

3. Міщенко І.В. (2019). Формування національної свідомості молодших школярів на уроках української мови. Початкова освіта. № 2 (36). с. 10-14.

4. Глушак О.В. (2020). Формування національно-патріотичних якостей учнів початкової школи за допомогою художньої літератури. Початкова школа. № 2. с. 40-44.
5. Гнатюк Н.А. (2021). Формування національно-патріотичної свідомості молодших школярів у контексті сучасних викликів. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Педагогіка. Т. 34. с. 49-53.
6. Бойченко, О. М., & Мартинюк, В. Ю. (2017). Застосування інтерактивних технологій на уроках української мови як засіб розвитку пізнавальної активності учнів. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка, 1(142), с. 58-61.
7. Гречка, Н. М. (2018). Використання інтерактивних технологій у процесі виховання національної свідомості учнів початкової. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 1(83), с. 251-258.
8. Голубенко, Л. В. (2018). Роль інтерактивних технологій у формуванні національної свідомості учнів початкової школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 8(10), с. 81-87.
9. Даниленко, О. В. (2017). Використання інтерактивних технологій у процесі формування національної свідомості молодших школярів. Наукові записки Інституту педагогіки НАПН України, 31, с. 166-174.
10. Соловей, Л. М. (2019). Інтерактивні технології як засіб формування національної свідомості учнів початкової школи. Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Педагогічні науки, 1(82), с. 176-180.
11. Коляда, Т. В. (2019). Використання інтерактивних технологій у національно-патріотичному вихованні учнів початкової школи. Наукові записки кафедри соціології та соціальної роботи, 2(9), с. 80-87.
12. Мельник, О. О. (2018). Інтерактивні технології в національно-патріотичному вихованні молодших школярів. Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки, 1, 96-100.
13. Попель, М. І., & Кузьменко, О. І. (2021). Інтерактивні технології як засіб формування національно-патріотичної свідомості учнів початкової школи. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Педагогіка, 29, с. 64-68.
14. Петренко, Н. О. (2016). Використання інтерактивних технологій у формуванні національної свідомості учнів початкової школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 6(58), с. 58-66.
15. Корнієнко, О. В. (2018). Використання інтерактивних технологій у процесі вивчення курсу "Історія України" в початковій школі. Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Педагогічні науки, 1(36), с. 98-102.

References:

1. Shvets N.A. (2015). Natsionalno-patriotychne vykhovannia u pochatkovii shkoli yak vazhlyva umova formuvannia hromadianskoi kultury. Pochatkova shkola [National-patriotic education in primary school as an important condition for the formation of civic culture. Elementary School]. 4. p. 18-22[in Ukrainian].

2. Stepanenko O.V. (2017). Formuvannia natsionalno-patriotychnoi svidomosti uchniv pochatkovykh klasiv na urokakh istorii. Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka [Formation of national-patriotic consciousness of elementary school students in history lessons. Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk]. Series: Pedagogy. Vol. 2 (41). p. 65-68 [in Ukrainian].

3. Mishchenko I.V. (2019). Formuvannia natsionalnoi svidomosti molodshykh shkoliariv na urokakh ukrainskoi movy. Pochatkova osvita [Formation of national consciousness of younger schoolchildren in Ukrainian language lessons. Primary education]. No. 2 (36). 10-14 [in Ukrainian].

4. Hlushak O.V. (2020). Formuvannia natsionalno-patriotychnykh yakosti uchniv pochatkovoї shkoly za dopomohoiu khudozhnoi literatury. Pochatkova shkola [Formation of national and patriotic qualities of primary school students with the help of fiction. Elementary School]. No. 2. p. 40-44 [in Ukrainian].

5. Hnatiuk N.A. (2021). Formuvannia natsionalno-patriotychnoi svidomosti molodshykh shkoliariv u konteksti suchasnykh vyklykiv. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia" [Formation of national-patriotic consciousness of younger schoolchildren in the context of modern challenges. Scientific notes of the National University "Ostroh Academy"]. Series: Pedagogy. T. 34. p. 49-53 [in Ukrainian].

6. Boychenko, O. M., & Martyniuk, V. Yu. (2017). Zastosuvannia interaktyvnykh tekhnolohii na urokakh ukrainskoi movy yak zasib rozvytku piznavalnoi aktyvnosti uchniv [The use of interactive technologies in Ukrainian language lessons as a means of developing students' cognitive activity.] Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T. G. Shevchenko, 1(142), 58-61[in Ukrainian].

7. Hrechka, N. M. (2018). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u protsesi vykhovannia natsionalnoi svidomosti uchniv pochatkovoї [Vykhovannia interaktyvnykh tekhnolohii u protsesi vykhovannia natsionalnoi svidomosti uchniv pochatkovoї shkoly.] Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, 1(83), 251-258[in Ukrainian].

8. Golubenko, L. V. (2018). Rol interaktyvnykh tekhnolohii u formuvanni natsionalnoi svidomosti uchniv pochatkovoї shkoly [The role of interactive technologies in shaping national consciousness of primary school students.] Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 8(10), 81-87[in Ukrainian].

9. Danylenko, O. V. (2017). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u protsesi formuvannia natsionalnoi svidomosti molodshykh shkoliariv [The use of interactive technologies in the process of shaping national consciousness of primary school students]. Scientific notes of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, 31, 166-174[in Ukrainian].

10. Solovey, L. M. (2019). Interaktyvni tekhnolohii yak zasib formuvannia natsionalnoi svidomosti uchniv pochatkovoї shkoly [Interactive technologies as a means of shaping national consciousness of primary school students]. Scientific notes of Nizhyn State University named after Mykola Gogol. Series: Pedagogical Sciences, 1(82), 176-180[in Ukrainian].

11. Kolyada, T. V. (2019). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u natsionalno-patriotychnomu vykhovanni uchniv pochatkovoї shkoly [The use of interactive technologies in national-patriotic education of primary school students]. Scientific notes of the Department of Sociology and Social Work, 2(9), 80-87[in Ukrainian].

12. Melnik, O. O. (2018). Interaktyvni tekhnolohii v natsionalno-patriotychnomu vykhovanni molodshykh shkolariv [Interactive technologies in national-patriotic education of primary school students]. Bulletin of Cherkasy University. Series: Pedagogical Sciences, 1, 96-100[in Ukrainian].

13. Popel, M. I., & Kuzmenko, O. I. (2021). Interaktyvni tekhnolohii yak zasib formuvannya natsionalno-patriotychnoi svidomosti uchniv pochatkovoї shkoly [Interactive technologies as a means of forming national-patriotic consciousness of primary school students]. Scientific notes of Ostroh Academy National University. Series: Pedagogy, 29, 64-68[in Ukrainian].

14. Petrenko, N. O. (2016). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u formuvanni natsionalnoi svidomosti uchniv pochatkovoї shkoly [The use of interactive technologies in shaping national consciousness of primary school students]. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 6(58), 58-66[in Ukrainian].

15. Korniienko, O. V. (2018). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u protsesi vyvchennia kursu "Istoriia Ukrainy" v pochatkovii shkoli [The use of interactive technologies in the study of the course "History of Ukraine" in primary school]. Scientific notes of Kirovohrad National Technical University. Series: Pedagogical Sciences, 1(36), 98-102[in Ukrainian].